

AVRUPA'DA BİRLİK ARAYIŞI

- 1931 “Ortak Avrupa Pazarı” gündeme gelir,
- 1929-1932 Dünya ekonomik buhranı nedeniyle korumacılık eğilimi yaygın,
- II. Dünya Savaşı sonrası korumacılığa devam,
- Ortak Avrupa Pazarı fikri gerekli yankıyı bulamaz,
- 1944 Bretton Woods ile IMF ve Dünya Bankası kuruluş kararı alınır,
- 1946 DB, 1947 IMF Faaliyete geçer,
- 1947 GATT (General Agreement on Tariffs and Trade), (Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması), ticaretin gelişmesi ile refah artışı,
- 1948 Avrupa Ekonomik İş Birliği Örgütü (OECD), 1961’de İspanya, ABD ve Kanada’nın katılımı ile OECD olur.
- 1949 COMECON (Doğu Avrupa Ülkeleri Ekonomik Yardımlaşma Konseyi) SSCB, Bulgaristan, Polonya, Romanya, Çekoslovakya ve Macaristan tarafından kuruldu.
- 1948 Benelux Gümrük Birliği Belçika, Hollanda ve Lüksemburg tarafından kuruldu.
- “Barış dolu birleşik Avrupa Devletleri hayali” ile arayış başlar,
- 20. YY ilk yarısındaki savaşlar bu arayışta oldukça etkili olmuştur,
- 1945-1950 yılları arasında birleşme için arayışlar başlar,
- Robert Schuman 1950 yılında Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) kurulmasını teklif etti,
- Bu fikir ile savaşın hammaddeleri uzlaşma ve barış araçlarına dönüşecekti.

AVRUPA BİRLİĞİNİN KURULUŞU

- 1951- Paris Anlaşması: Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) kurulur.
- *Nitekim kömür ve çelik sektöründe başlayan bu ekonomik entegrasyon Avrupa’da sürekli barışın sağlanmasının ilk adımı olmuş ve bugünkü AB’nin temeli böylece atılmıştır.*
- 1955- Messina Konferansı
- 1956-Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)’nun amacı belirlenir. (Güçlü bir üretici ünite kuracak, üye ülkelerin birbirleriyle ilişkilerini geliştirmelerini sağlayacak, sürekli bir gelişime yardımcı olacak ve yaşam düzeyinin yükseltilmesinde olumlu rol oynayacak ortak bir siyasal ekonomi yaratmak olmalıdır),
- 1957-Roma Anlaşması (Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (Euratom) ve Avrupa Ekonomik Topluluğu) imzalanır.

- 1 Ocak 1958- Roma Antlaşması Yürürlüğe Girer.

AB'nin Kurucu Üyeleri: Fransa, Almanya, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, İtalya

- Tarihte ilk defa kendi iradeleri ile ülkeler ulusal egemenliklerinin bir kısmını uluslararası bir kuruma devretmişlerdir.
- II. Dünya Savaşı'ndan yeni çıkmış, milyonlarca vatandaşını kaybetmiş, ekonomik ve siyasi yıkım yaşayan Avrupa'da, entegrasyonun başta savaş sanayi olmak üzere o dönemdeki endüstriyel gelişim için büyük önem taşıyan bu iki sektörde başlaması tesadüf değildir.
- Nitekim kömür ve çelik sektöründe başlayan bu ekonomik entegrasyon Avrupa'da sürekli barışın sağlanmasının ilk adımı olmuş ve bugünkü AB'nin temeli böylece atılmıştır.

Oluşumun Nedenleri

- II. Dünya Savaşından sonra marşal yardımları ile ABD'ye bağımlı kalınacağı öngörüsü ile kendilerine ait bir sermaye piyasasının kurulma isteği,
- ABD ve Sovyetler Birliği'nden oluşan iki büyük gücün arasında yer alabilmenin koşulu ekonomik ve siyasal birliktelik,
- Fransa ve Almanya arasındaki düşmanlığın sona erdirilmesi ve savaşların yarattığı buhranın tekrar Avrupa'da yaşanmaması arzusu,
- Avrupa'da birleşme, bütün uluslararası ilişkilerde düzenli dengeli ve istikrarlı gelişmelere katkı sağlayacak inancı,

Oluşumun İlk Adımları

- 1965'te kurucu üyelerin imzalamış oldukları "Birleşme Antlaşması" (füzyon antlaşması) sonucunda, AKÇT, AET ve EURATOM için tek bir Konsey, Komisyon ve Parlamento oluşturulmuş, bütçeleri birleştirilmiş ve "Avrupa Toplulukları" (AT) terimi kullanılmaya başlanmıştır.
- Aynı dönemde, bazı Avrupa ülkeleri (Avusturya, Danimarka, Norveç, Portekiz, İsveç, İsviçre ve İngiltere) İngiltere'nin önerisiyle 1960 yılında Avrupa Serbest Ticaret Alanı'nı (EFTA) kurdular.
- EFTA ülkeleri kendi aralarında sanayi ürünlerinde gümrük ve eş etkili vergilerle diğer kısıtlamaları kaldırmışlar, ancak üçüncü ülkelere karşı ulusal mevzuatlarını uygulamayı sürdürmüşlerdir.

- EFTA ile AET'nin en önemli farkı EFTA'nın tarım sektörünü serbest ticaret alanı içine almaması olmuştur.
- 1968 yılında Gümrük Birliği'nin tamamlanarak yürürlüğe girmesiyle üye ülkelerin gümrük alanları, tek bir gümrük alanı haline gelmiştir.

AVRUPA BİRLİĞİNİN KURULUŞU

- 1958 Roma Antlaşması AET
- 1987 Avrupa Tek Senedi (1965'te AT olmuştu)
- (Malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımı için iç sınırların kaldırılması, bölgeler arası gelişmişlik farkını azaltmak amacıyla ekonomik ve sosyal birliğin güçlendirilmesi ve ortak dış politika uygulamaya konur).
- 1987 Temmuz ayında yürürlüğe giren Tek Avrupa Senedi ile Roma Antlaşmasının bazı maddeleri değiştirilmiş ve 1 Ocak 1993'ten itibaren fiziki, teknik ve mali sınırlamaların ortadan kaldırılarak **Tek Pazar**'a geçilmesi öngörülmüştür.
- 1993 Maastricht Antlaşması AB
- AT 9-10 Aralık 1991 tarihlerinde Hollanda'nın Maastricht kentinde yapılan Zirve toplantısında Avrupa Birliği Antlaşması üzerinde anlaşmışlar ve 7 Şubat 1992'de metni imzalamışlardır.
- Böylece politik birlik ile ekonomik ve parasal birliğin kurulması kabul edilmiş, ancak Danimarka'da bu anlaşmanın, halk oylamasında reddedilmiştir.
- Fransa'da çok az farkla kabulü, İngiltere'nin şartlar ileri sürmesi, birliğin kurulmasına ilişkin yeni adımlar atılmasını gerektirmiştir.
- Bütün ülkelerin birliğin koşullarını aynı anda yerine getirmesinin güçlüğü, "çok vitesli" Avrupa, "a la Carte" Avrupa gibi yaklaşımları gündeme getirmiş ve birliğin oluşumunu sağlayacak kuralların ülkelere göre farklı zamanlara yayılması kabul edilmiştir.

Maastricht Antlaşması:

- Ekonomik faaliyetlerin uyumlu ve dengeli gelişimini,
- Enflasyonsuz, sürdürülebilir ve çevre korumasına önem veren bir büyümenin sağlanmasını,
- Üye ülke ekonomilerinin uyum içinde birbirlerine yaklaşmasını,
- Avrupa vatandaşları için daha güçlü bir birlik yaratılmasını hedeflemiştir.

Maastricht Antlaşması Kapsamı

- Tek paraya geçilmesini sağlayacak bir ekonomik ve parasal birliğin kurulması,
- AB vatandaşlarına yaşadıkları ülkenin belediyelerinde seçme ve seçilme hakkı veren bir Avrupa vatandaşlığının oluşturulması,
- Avrupa güvenliğini sağlayacak ve demokrasi ve insan hakları gibi ortak değerleri savunacak bir ortak dış ve güvenlik politikasının meydana getirilmesi,
- Birliğin iç güvenliğini sağlamak üzere hukuk ve içişlerinde iş birliğinin sağlanması konuları ele alınmıştır.

SCHENGEN ANTLAŞMASI

- 14 Haziran 1985 tarihinde Almanya, Belçika, Fransa, Lüksemburg ve Hollanda tarafından imzalanan Schengen Antlaşması; taraf ülkelerin ortak sınırlarında kişilere tüm vize ve gümrük işlemlerinin kaldırılması ve üçüncü ülke vatandaşlarına yönelik ortak vize ve gümrük işlemleri uygulanmasını öngörmüştür.
- İtalya (1990), İspanya ve Portekiz (1991), Yunanistan (1992), Avusturya (1995), İsveç, Finlandiya ve Danimarka (1996) da anlaşmayı imzalayan ülkeler arasına katılmıştır. Birlik üyesi olmayan İzlanda ve Norveç'in de AB'nin serbest dolaşım alanına dahil edilmesi amacıyla, bu iki ülke ile 18 Mayıs 1999 tarihinde anlaşma yapılmıştır. 5 Haziran 2005 tarihinde de İsviçre, yapılan referandum sonucu Schengen Anlaşması'nı kabul etmiştir.
- Schengen iş birliğine katılan ülkelerin birbirleriyle paylaştıkları sınırlarda artık sınır kontrolü uygulamaları anlamına gelmektedir.
- Bu sayede insanlar pasaport kontrolünden geçmeden bir Schengen ülkesinden diğerine serbestçe seyahat edebilmektedir.
- İç sınırların kaldırılması, Schengen ülkelerinin bölgede üst düzey güvenliğin sağlanabilmesi için iş birliğine gitmelerini gerektirmektedir.
- Bu iş birliğine ortak dış sınırların düzenlenmesi ve AB dışında, Schengen'e dahil olmayan komşularla iş birliği kurulması konularında ortak sorumluluk duygusuyla hareket edilmesi de dahildir.
- İç sınırların kaldırılması, Schengen ülkelerinin bölgede üst düzey güvenliğin sağlanabilmesi için iş birliğine gitmelerini gerektirmektedir.

- Bu iş birliğine ortak dış sınırların düzenlenmesi ve AB dışında, Schengen'e dahil olmayan komşularla iş birliği kurulması konularında ortak sorumluluk duygusuyla hareket edilmesi de dahildir.
- Schengen iş birliği dış sınırların kontrolünde ortak kriterler, Schengen Bölgesi'ne girişte ortak kurallar ve katılan ülkeler arasında ileri polis iş birliği getirmektedir.
- 26 Schengen ülkesi 27 AB ülkesinin 22'si ve dört AB üyesi olmayan ülkeden oluşmaktadır.

Schengen Ülkeleri: Avusturya, Belçika, Çek Cumh., Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, *İzlanda*, İtalya, Letonya, Liechtenstein, *Litvanya*, Lüksemburg, Malta, Hollanda, *Norveç*, Polonya, Portekiz, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, *İsviçre*

AET'nin Genişleme Girişimleri

- Haziran 1959 Yunanistan başvurusu,
- Temmuz 1959 Türkiye'nin başvurusu,
- Ağustos 1961, İrlanda, İngiltere ve Danimarka'nın başvurusu,
- Haziran 1962 Norveç'in başvurusu,
- Fransa İngiltere'nin topluluk üyesi olmaya hazır olmadığını ileri sürer ve görüşmeler durur,
- Mayıs 1967 İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın tekrar tam üyelik başvurusu,
- Haziran 1970 İngiltere, İrlanda, Danimarka ve Norveç ile tam üyelik görüşmeleri başlar,
- Ocak 1972 ilk genişleme için katılım anlaşmaları imzalanır,
- Norveç'te halk oylamasından red çıkar,
- Ocak 1973 İngiltere, İrlanda ve Danimarka tam üyedir,
- Sonra Malta, Kıbrıs, Portekiz, İspanya vb başvurular devam eder,
- 1992 İsviçre ve Norveç tam üyelik başvurusu yapar ancak halk oylamasında ret sonrasında yeni üyeler ve üye sayısı 28 olur.
- Ocak 1958 AET Kurulur (Altılılar)
- Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Belçika, Lüksemburg
- 1 Ocak 1973 İlk Genişleme (Dokuzlar)
- İngiltere, Danimarka, İrlanda
- 1 Ocak 1981 İkinci Genişleme (Onlar) Yunanistan
- 1 Ocak 1986 Üçüncü Genişleme (On ikiler)

- İspanya, Portekiz
- 1 Ocak 1995 Dördüncü Genişleme (On beşler)
- İsveç, Finlandiya, Avusturya
- 1 Mayıs 2004 beşinci Genişleme (Yirmi beşler)
- Kıbrıs, Malta, Macaristan, Polonya, Slovakya, Letonya, Estonya, Litvanya, Slovenya, Çek Cumhuriyeti
- 2007Altıncı genişleme (Yirmi yediler) Bulgaristan ve Romanya
- 2013 Sekizinci Genişleme (Yirmi sekiz) Hırvatistan

Üyelik Kriterleri

1 Ocak 1993'te Tek Pazar'ın oluşmasıyla birlikte, 12 üye ülke arasında malların, sermayenin, hizmetlerin ve insanların serbest dolaşımı tam anlamıyla sağlanmıştır

- Haziran 1993'te ise AB Devlet ve Hükümet Başkanlarının AB'nin Merkez ve Doğu Avrupa Ülkeleri'ni (MDAÜ) kapsayacak şekilde genişlemesi yönünde karar aldıkları Kopenhag Zirvesi'nde, AB'ye üyelik kriterleri belirlenmiştir.
- "Kopenhag Kriterleri" olarak bilinen bu koşullar, AB üyelik başvurusu kabul edilen tüm aday ülkeler tarafından yerine getirilmesi gereken asgari koşulları ifade etmektedir.
- **Siyasi kriterler:** AB Anlaşması'nın tam üyelikle ilgili maddesine eklenen demokrasinin güvence altına alındığı istikrarlı bir kurumsal yapı, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve azınlık haklarına saygı koşullarıdır.
- **Ekonomik kriterler:** İyi işleyen bir pazar ekonomisi ve AB içindeki piyasa güçlerine ve rekabet baskısına karşı koyabilme kapasitesidir.
- **Topluluk müktesebatının kabulü:** AB'nin mevzuatının üstlenilebilme kapasitesi.

AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE İLİŞKİLERİ

- 1958 Roma Anlaşması Yürürlükte ve AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU (AET) kuruldu,
- 1 Temmuz 1968 Üye ülkeler arasında GÜMRÜK BİRLİĞİ,
- 8 Haziran 1959 Yunanistan'ın Başvurusu.
- 31 Temmuz 1959 Türkiye'nin Başvurusu,
- 12 Eylül 1963 Ankara Antlaşması imzalanır,
- 1 Aralık 1964 Ankara Antlaşması yürürlüğe girer.
- 8 Haziran 1959 Yunanistan'ın başvurusu,

- 31 Temmuz 1959 Türkiye'nin başvurusu.

Topluluk'ta Durum ve Strateji

- Görüşmelerdeki sıkıntılar,
- Yunanistan ile paralel uygulama arayışları,
- Elden kaçırılmadan yürütülecek bir ilişki.

Gelişmeler

- 22.3.1960 COREPER toplantısında Belçikalı büyükelçinin “**ortaklık yerine basit bir iş birliği anlaşması**” önerisi,
- 10.5.1960 Atina'ya 12 yıl, Ankara'ya 22-24 yıl sonra gümrük birliği önerisi ve resmi görüşmelerin başlaması kararı.

Topluluğa Katılma Aşamaları

Hazırlık Dönemi (1 Aralık 1964-1 Aralık 1969) (Türkiye'den hiçbir yükümlülük beklenmez)

Türkiye'ye tanınan Ödünler;

- Avrupa Yatırım Bankası'na 175 milyon \$ tutarında kredi açmıştır.
- Tütün, kuru üzüm, kuru incir ve fındık için tarife kontenjanı belirlenir, kontenjan dahilinde yapılacak ihracata indirimli GV uygulanır.
- Kaliteli şaraplar, bazı deniz ürünleri, sofralık üzüm gibi birkaç tarım ürününe ve bazı sanayi ürünlerine kontenjan tanınır.

Geçiş Dönemi (Ocak 1973-1995)

Topluluğun Yükümlülükleri;

- Geçiş Döneminin başlaması ile sanayi ürünlerine gümrükler sıfırlanmıştır,
- Tekstil dışalımında %75 gümrük indirimi ve kontenjan,
- Bütün miktar kısıtlamaları ve kontenjanlar kaldırıldı (gerektiğinde ipek kozasına kontenjan koyma hakkı).

Katma Protokol

- 1970 Katma Protokol imzalanır,
- 1973 Katma Protokol yürürlüğe girer.

- Katma protokol ile;
- 12-22 yıl içerisinde Türk işçileri AET ülkeleri içerisinde kademeli serbest dolaşım,
- Mali Protokolde 195 milyon ECU kredi belirlenir, ilk genişleme ile bu miktar 242 ECU çıkartılır 1977'den sonra 380 milyon ECU olarak kredi ayrılır.

Katma Protokol ile Türkiye'nin Yükümlülükleri;

- Kademeli olarak gümrüklerin kaldırılması (12 yılda, bazı ürünlerde 22 yıl sonunda. AET'den yapılan ithalatın %55 inde 12, %45 inde ise 22 yılda sıfırlanacak),
- Kademeli olarak dışalım kotalarının kaldırılması (Topluluktan olan dışalımın liberasyonu),
- OGT (Ortak Gümrük Tarifesi) uyumu.

Gelişmeler (Devam)

- Ekim 1978 Ortaklık Konseyi (OK) Toplantısında Türk tarafı ilişkileri 5 yıl için dondurur,
- Şubat 1980 Dondurma kararı geri alınır,
- Haziran 1980 OK ile Türkiye'ye yeni ödünler verilir (tarım ürünlerinde GV 6 yıl içinde kaldırılması)
- 840 milyon \$'lık yardım kararı 1980 askerî harekâtı ile askıya alınır, sonra da Yunanistan'ın vetosu ile ödenmemiştir.
- 14 Nisan 1987 Tam Üyelik Başvurusu,
- Ertelenen yükümlülükler 1988 yılından sonra yerine getirilmeye başlanır,
- 1994 sonunda gümrük indirimlerinde %90, OGT uyumda %85 uyum gerçekleştirilir,
- 18 Aralık 1989 reddedilen Ümitler (AT Komisyonu, Türkiye ehil bir ülke ancak ekonomik, sosyal ve siyasi nedenlerle Türkiye katılıma hazır değil),
- 6 Mart 1995 GB Antlaşması imzalanır,
- 1 Ocak 1996 GB yürürlüğe girer.

Son Dönem (1995-Günümüz)

- 1 Ocak 1996 Gümrük Birliği Yürürlüktedir,
- 13-14 Aralık 1996 Dublin Zirvesi (Türkiye'ye insan hakları konusunda uyarı)
- 29 Nisan 1997 Türkiye-AT OK (Türkiye katılım için ehil bir ülke ve diğer üyeliğe başvuranlarla aynı kriterlere göre değerlendirilecek)
- 17 Ağustos 1999 Marmara depremi-AB ile yakınlaşma,

- 11-12 Aralık Helsinki zirvesi (Türkiye'ye adaylık statüsü verilir),
- 4 Temmuz 2000 ABGS kurulur (üyelğe hazırlık çalışmalarının koordinasyonunun yapılması),
- 6 Ekim 2004 İlerleme Raporu (Katılım müzakerelerine Başlanma tavsiyesi),
- 17 Aralık 2004 Müzakerelere başlama Kararı,
- Ekim 2005 Müzakerelerin Başlaması.
- 1963 Ankara Antlaşması'nda tarım ürünleri ticaretinin kolaylaştırılmasına yönelik düzenlemeler yer almıştır. AA 10. Mad. "GB mal alışverişlerinin tümünü kapsar"

Tarım Alanında İlişkiler

- 1 Ocak 1998 1/98 OKK yürürlükte (AB Komisyonunca "Türkiye için AB Stratejisi" belgesi hazırlanır, tarım bölümünde üç aşamada gerçekleştirilecek uyum çalışması başlatılır.
- *1. Aşamada tarım mevzuatı ile ilgili olarak bilgi ve belge değişimi yapılacak
- *2. Aşamada uygulanan politikalar incelenecek
- *3. Aşamada Uyum için gerekli teknik ve mali yardımlar görüşülecek
- Helsinki Zirvesi'nden sonra mevzuat uyum çalışmaları için biri de "tarım ve balıkçılık" olmak üzere 8 alt komite oluşturulur.
- 22-23 Haziran 2000 Tarım ve Balıkçılık Alt Komitesi toplanır ve taraflar karşılıklı olarak uygulanan politikaları sunar.

8 Kasım 2000 Katılım Ortaklığı Belgesi (KOB) ve devamında "Ulusal Program" sunulur. KOB tarımda belirlenen öncelikler kısa ve orta vadeli olarak iki grupta yer alır.

Kısa Vadede

- Arazi kayıt sistemi, hayvan kimlik sistemi, bitki pasaport sistemi geliştirilecek ve çevresel, yapısal ve kırsal kalkınma için idari yapılanma
- Hayvan ve bitki sağlığı konusunda Topluluk mevzuatına uyum için strateji belirlenmesi

Orta Vadede

- Tarımsal ve kırsal kalkınma politikalarında AB mevzuatına uyum hazırlıklarının tamamlanması, Hijyen ve halk sağlığı standartları için gıda işleme tesislerinde modernizasyon,

- 11-12 Haziran 2002 Brüksel Zirvesi (Uyum için Türkiye'nin yaptığı çalışmalar-Tütün kanunu, Şeker Kanunu, Çiftçi Kayıt Sistemi ile ilgili Yönetmelik, Bitki Sağlığı ile ilgili, Hayvan Kimlik Sistemi ile ilgili Yönetmelik tartışılır)

26 Mart 2003 İkinci KOB

Kısa Vadede

- Entegre İdare ve Kontrol ve İdare Sisteminin (IACS) ana unsurlarından biri olan hayvan kimlik sisteminin oluşumunun tamamlanması. Buna ilave arazi parsel tanımlama sistemi gibi diğer unsurlara ilişkin hazırlık çalışmalarının başlatılması
- Topluluk kırsal kalkınma politikası ve ormancılık stratejisinin benimsenmesine yönelik stratejilerin hazırlanması.
- Veteriner çerçeve kanunu ile Topluluk müktesebatına uyumlu ikincil mevzuatın üstlenilmesi; ilgili idari, bilimsel, test ve denetime ilişkin insani, teknik ve bilgi kaynaklarının güçlendirilmesi, mevzuatın uygulanmasının sağlanması; hayvan hastalıklarıyla mücadele çalışmaları, acil eylem planları ve izleme kapasitesinin güçlendirilmesi
- Üçüncü ülkelerle Topluluk sistemine uyumlu Sınır Kontrol Noktalarının kurulup, işletileceği bölgelerin belirlenmesi,
- Topluluğun veteriner ve bitki sağlığı mevzuatının üstlenilmesine yönelik bir programın belirlenmesi; laboratuvar testleri başta olmak üzere bitki korumaya ilişkin Topluluk mevzuatının verimli ve etkin bir şekilde uygulanmasını sağlayacak idari bilimsel ve teknik yapıların güçlendirilmesi,
- Bitki ve bitkisel ürünlerin ithalatı ve gıda işleme sanayi kuruluşlarına ilişkin yerel üretimdeki denetim düzenlemelerinin güçlendirilmesi.

Orta Vadede

- Entegre İdare ve Kontrol Sisteminin Kuruluşunun tamamlanması,
- AB Kırsal Kalkınma ve Orman Politikasının Uygulanması için gerekli yapılanma
- Ortak Pazar yapılarının kurulması ve tarım piyasalarının izlenebilmesi için gerekli mekanizma oluşturulmalı,
- 3. Ülkelerle Sınır Kontrol Sisteminin güncelleştirilmesi AB Gıda güvenliği ve kontrol sistemine uyum

- Hijyen ve Kamu sağlığı standartlarına uyum için modernizasyonun gerçekleştirilmesi

6 Ekim 2004 İlerleme Raporu

- Tarım Türkiye için sosyal ve ekonomik açıdan önemli bir sektör.
- Kırsal kalkınma çabalarının devamı ve OTP katılım için hazırlanmalıdır.
- Tarımsal alt sektörlerde rekabet düzeyini artırmak ve çiftçinin gelir kaybının önlenmesi için uzun süreye ihtiyaç var.
- Türkiye, mevcut tarım politikaları ışığında çok fazla AB desteğine ihtiyaç duyacak.
- Hayvan sağlığı şartlarının iyileştirilmesi ve Doğu sınırlarının kontrolü

17 Aralık 2004 Bırüksel Zirvesi (Müzakerelerin başlaması Kararı)

Müzakere Süreci

- Katılım müzakereleri süreci, her aday ülkenin AB müktesebatını ne kadar sürede ve hangi düzenleme ile kabul edip, yürürlüğe koyacağını ve de uygulamayı ne şekilde yapacağını belirlediği süreçtir.
- Aday ülke AB müktesebatının tümünü benimsemek zorundadır.
- Aday ülkenin, AB müktesebatının tümünü benimsemek için gerekli kanun, yönetmelik vb. mevzuatı çıkarması yeterli değildir. 1995 Madrid Zirve sonuçları çerçevesinde, yayımlanan mevzuatı en etkin şekilde uygulamak için, gerekli "adli ve idari" kapasiteyi de oluşturması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, mevzuatı uygulayacak kurumları ya da birimleri oluşturmak ve bunların uygulama kapasitelerini de güçlendirmek zorundadır.

AB Müktesebatı

- Toplumsal yaşamı ilgilendiren tüm alanlarda AB'nin yürürlükte olan hukuk sistemi ve kurallar bütünüdür.
- AB müktesebatı sürekli olarak gelişmekte olup, Avrupa Birliğini kuran Antlaşmalar ile onu tadil eden antlaşmalar, ikincil mevzuat (direktifler, tüzükler, kararlar), üçüncü ülkelerle yapılan anlaşmalar, Adalet Divanı kararları, vb. kapsar.
- Diğer taraftan, kurumlararası anlaşmalar, ilke kararları, bildirimler, tavsiyeler, yönlendirici ilkeler gibi AB çerçevesinde kabul edilen ve hukuki bağlayıcılığı olan veya olmayan işlemler, dış güvenlik ve savunma politikası çerçevesinde kabul edilmiş ortak eylemler, ortak tutumlar, deklarasyonlar, sonuç bildirgeleri ve diğer işlemler ile adalet

ve içişleri çerçevesinde kabul edilmiş ortak eylemler, ortak tutumlar, imzalanmış sözleşmeler, ilke kararları, bildirimler ve diğer işlemler de müktesebat kapsamına girmektedir.

3 Ekim 2005

- Türkiye'nin AB'ye tam üyelik müzakere çerçevesinin kabulü ve müzakerelerin başlaması
- Müzakereler 35 fasıl (konu) kapsar tarımla ilgili olanlar; **Fasıl 11. Tarım ve kırsal kalkınma, Fasıl 12. Gıda güvenliği, veterinerlik ve bitki sağlığı, Fasıl 13. Balıkçılık.**

Müzakere Çerçevesi

- Tarama süreci
- Tarama sonu rapor
- Müzakere sürecinin fiilen başlaması
- Tam üyelik
- Fasıl 12 "Gıda Güvenliği" müzakereler başladı

14 Fasıl Müzakereye Açılmıştır

- Bilim ve Araştırma (müzakerelere geçici olarak kapanmış)
- Sermayenin Serbest Dolaşımı
- Şirketler Hukuku
- Fikri Mülkiyet Hukuku
- Bilgi Toplumu ve Medya
- Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı
- Vergilendirme
- İstatistik
- İşletme ve Sanayi Politikası
- Trans-Avrupa Ağları
- Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu
- Çevre
- Tüketicinin ve Sağlığın Korunması
- Mali Kontrol

AB Konseyi'nde Onaylanıp Açılış Kriteri Belirlenen Fasıllar

- Malların Serbest Dolaşımı
- İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi
- Kamu Alımları
- Rekabet Politikası
- Mali Hizmetler
- Tarım ve Kırsal Kalkınma
- Sosyal Politika ve İstihdam
- Gümrük Birliği

Askıya Alınan 8 Fasıllar

- Malların Serbest Dolaşımı
- İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbest
- Mali Hizmetler
- Tarım ve Kırsal kalkınma
- Balıkçılık
- Taşımacılık Politikası
- Gümrük Birliği
- Dış İlişkiler

(Türkiye'nin hava ve deniz limanlarını Güney Kıbrıs Rum Yönetimine açması şartına bağlanmış)

Müzakere Pozisyonunu Vermeye Davet Edildiğimiz ve Müzakere Pozisyonlarımızı Sunduğumuz Fasıllar:

- Ekonomik ve Parasal Politika
- Eğitim ve Kültür

AB Konseyi'nde Görüşülmesi Süren Fasıllar

- İşçilerin Serbest Dolaşımı
- Balıkçılık
- Taşımacılık Politikası
- Enerji
- Yargı ve Temel Haklar

- Adalet, Özgürlük ve Güvenlik
- Dış İlişkiler
- Dış, Güvenlik ve Savunma Politikaları
- Mali ve Bütçesel Hükümler

AVRUPA BİRLİĞİ ORTAK TARIM POLİTİKASI

- Tarım sektörü üç temel ihtiyaç olan gıda, giyinme ve barınmayı karşılar
- Avrupa sanayi devriminden sonra sanayi sektörüne ağırlık vermiştir.
- II. Dünya savaşı sürecinde çok sayıda insanın savaş dışı nedenlerle (açlıktan) hayatını kaybetmesi tarım sektörünün önemini acı tecrübelerle tekrar hatırlattı.
- Avrupa kıtasında yeni bir savaşı önlemek için gündeme getirilen Birlik düşüncesi ortak politikaların belirlenmesini zorunlu hale getirdi.
- Tarım, yeni kurulan Birliğin ilk ortak politika alanını oluşturdu.

Temmuz 1958 Stresa Konferansı

- Tarım Bakanları ve Hükümet yetkilileri toplandı Amaç:
- Tarımın durumu, sorunları, OTP temelleri neler olmalı, OTP'nin üyelere ve üye olmayanlara olası etkileri.

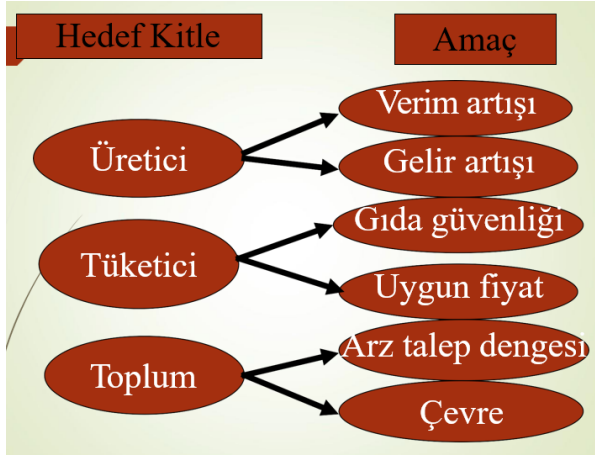

Stresa'da Saptanan İlkeler

- Tarım ekonominin tamamlayıcı bir bölümü ve sosyal yaşamın temel ögesidir
- Topluluk içinde ticaret gelişecek 3. ülkelerle ticarete devam, haksız rekabete karşı koruma
- Yapısal uyum ve Pazar politikaları yakınlaştırılmalı
- Üretim ve satış olanakları dengede olmalı

- Verimlilik artışı üretim fazlası yaratmamalı, çiftçilere rekabet gücü sağlayacak fiyat politikası
- Roma Anlaşması'nın ruhuna aykırı yardımlar yapılamaz
- Eski sömürgelerdeki arz ve talep durumu da OTP hazırlığında dikkate alınacak
- Tarımdaki emek ve sermayenin geliri diğer sektörlerle dengeye getirilecek
- Aile işletmeleri korunacak, bunların rekabet gücü artırılacak
- Gelişmeler sonrası açığa çıkacak kırsal nüfusa kırdaki yeni iş olanakları

NASIL BİR ORTAK TARIM POLİTİKASI?

OTP'nin Amaçları

- Tarımda verimliliği artırmak
- Çalışanlara uygun bir yaşam düzeyi
- Pazarda denge kurmak
- Besin maddeleri sağlama güvencesi
- Malların Tüketicilere uygun fiyatlarla ulaşması

OTP'nin Temel İlkeleri

Tek Pazar ilkesi (Serbest dolaşım)

- Üye ülkelerin birbirleri ile gerçekleştirdikleri ticaret, gümrük vergisi, kota ve benzeri engellerle kısıtlanmadan gerçekleşir. Yani Türkiye üye olduğunda, konulan ürün standartlarını karşılamak kaydıyla, ülkemiz tarım ürünleri diğer ülkelerde, diğer üye ülkelerin ürünleri de bizim ülkemizde serbestçe satılabilecektir.

- Bu ilke ile Fransa ihracatında Topluluk ülkelerinin payı 1963-1970 döneminde %38'den %60'a çıkmış
- Fiyat uyumu zorunlu hale gelmiş. Buğday fiyatı 100 üzerinden İtalya'da 110.9 iken Fransa'da 74.9. Komisyon en düşük fiyata uyum istedi, ancak aritmetik ortalamanın üzerinde olan Almanya fiyatına (109) uyum sağlanmış. Bu Fransız çiftçisi için ilk OTP kampanya döneminde %40 daha fazla gelirdi. 3 yılda ortalama artış (Fransızlar için) %25 oldu. 20 yıl sonrasındaki bunalımın temelleri atılmış oldu

Topluluk Tercihî İlkesi

- Üye ülke piyasalarında, üye ülkelerde üretilen tarım ürünlerine öncelik tanınmasıdır. Böylece hem üye ülkeler arasında ticaretin gelişmesi hem de üye ülke ürünlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.
- Bu amaçlara ulaşabilmek için bir taraftan üçüncü ülkelerden gelen ürünlerden gümrük vergisi alınmakta diğer taraftan ise ihraç ürünleri fiyatları dünya fiyatlarından yüksekse, ihracat iadesi verilmektedir.
- Topluluk pazarında yabancı ürünler yerine üye ülke ürünlerinin talep edilmesi
- 3. ülkelerin ürünlerine talep ancak Topluluk arzının yetersizliğinde söz konusu. Serbest dolaşım ve fiyat birliğinin sağlanmasından sonra "prelevman" (Değişen Gümrük Vergisi) ile rekabet üstünlüğü sağlandı
- 'Türkiye'nin tam üyeliği halinde dış ticarete AB üyelerine öncelik verilecek ve üye ülkelerle olan dış ticaret hacmimiz artacaktır.

Ortak Mali Sorumluluk İlkesi

- Ortak Tarım Politikası çerçevesinde yapılacak harcamaların, AB üye ülkelerinin katkısı ile oluşturulan ortak bütçeden karşılanmasını hedefler.
- OTP'nin mali yükü tüm üye ülkelerce karşılanacaktır.
- 'Bu amaçla 1962'de AB bütçesinde "Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu" (FEOGA) oluşturuldu.

Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu (FEOGA)

FEOGA iki bölümden oluşur.

- Garanti bölümü: Fiyat ve Pazar politikasının işleyişi için gerekli harcamaları finanse eder.
- Yönlendirme bölümü: Tarımsal yapının iyileştirilmesi için yapılan harcamaları finanse eder.
- Prelevman ödentileri, GV'nin bir bölümü, şeker kesintileri, KDV'den ayrılan pay (1970'te %1 olan bu pay 1986 da %1,4)

OTP – Oluşum Nedenleri

- Tarımın vazgeçilmezliği
- Üye devletlerde faal nüfusun %24'ü tarım sektöründe çalışmakta, GSMH'nin %11'ini tarımsal gelir oluşturmaktaydı
- Tarım ürünlerinde serbest dolaşım ve rekabet

OTP'nin Esasları

- Tarım ekonominin temeli ve sosyal yaşamın en önemli faktörüdür.
- Fiyat tarımsal pazarlarda merkezi yönlendirme unsurudur.
- Tarımsal yapıyı düzenleyici politika ile pazar politikası arasında karşılıklı sıkı bir ilişki kurulmalıdır.
- Tarımsal yapıya yön verirken, tarımda emek ve sermaye hareketleri sağlansın ve tarımda tutulan emek ve sermaye, diğer ekonomi alanlarındaki kadar verimli kullanılabilsin.
- Aile işletmelerinin başarı gücü ve rekabet yeteneği artırılmalıdır.

OTP'nin Amaçları

- Ürünlerde rekabet esaslarının saptanması
- Ülkelerdeki Pazar politikasının uyumlaştırılması
- Avrupa Pazar organizasyonunun yaratılması
- (Uluslararası bir denetleme ve yol gösterme)

Ortak Tarım Politikasının Araçları ve İşleyişi

- Temelinde Ürün bazında Ortak Piyasa Düzenleri (OPD) bulunur.
- OPD ortak bir fiyat sistemini esas alır
- Kurulduğu yıllarda OPD ürünlerin %50 sini kapsarken bu oran 1980 li yıllarda %90 ı aşmıştır.

- Günümüzde patates dışında bütün tarım ürünleri OPD kapsamındadır.

OPD üç başlık altında incelenir

- İç piyasada uygulanan düzenler
- Dış rekabete karşı koruma düzenleri
- Ürünlere doğrudan destek sağlayan düzenler

İç Piyasada Uygulanan Düzenler

- Ortak piyasa düzenine dahil ürünlerin yaklaşık %70 i bu grupta yer alır.
- Ürün türüne göre farklılık gösteren bu sistemde; ürün fiyatlarının belli bir seviyenin altına inmesi halinde topluluğun ilgili kurumları müdahale alımları yaparak fiyatların düşmesi önlenir.
- Müdahale alımı: Burada da alım fiyatları alım kararlarını veren otorite tarafından belirlenmektedir.
- Alımlar piyasa fiyatlarının belirlenen düzeyin altında olduğu sürece devam etmektedir.
- Burada üretim fazlalarının piyasadan çekilerek üreticinin korunması amaçlanmaktadır.

Dış Rekabete Karşı Koruma Düzenleri

- Bu mekanizma ile düşük fiyatlı yabancı ürünlere karşı gümrük vergileri uygulanır. Fiyatların belirli bir düzeyin altına inmesi ile ek vergiler devreye sokulur.
- Topluluk ürün fiyatlarından daha ucuza bir ürünün topluluk içine girmesi engellenir.
- Üretici dış rekabete karşı çok sıkı korunur

Ürünlere Doğrudan Destek Sağlayan Düzenler

- Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)'nce belirlenen hükümler uyarınca dış koruma mekanizması yetersiz kalırsa ürünlere farklı destekler verilmesi amaçlanır.
- Toplam ürünlerin %1 ini oluşturan ancak üretimi özel uzmanlık gerektiren ve bazı bölgelerdeki çiftçilerin tek geçim kaynağını oluşturan ürünler için üreticilere yapılan yardımlar bu başlık altında incelenir.

OTP- Değişim Nedenleri

- Ortaya çıkan ürün fazlası ve parasal sorunlar
- Topluluk içi ve üçüncü ülkelerin baskıları ve Dünya Ticaret Örgütü

- Genişlemeler

Ortak Tarım Politikası İlk yıllarda gıda güvencesi ve verimliliğin artırılması konularına odaklanılmış iken, bu durum 1980'li yıllarda üretim fazlalığı, aşırı bütçe yüküne yol açmıştır.

REFORMLAR

- 1968, 1973, 1981, 1983 ve 1985 denemeleri
- 1988 Reformu
- 1992 Reformu
- Gündem 2000
- 2003 Reformu
- 2008 Gözden Geçirme

1988 Reformu

- Garanti eşiği
- Bütçe dengeleyiciler
- Arazilerin boş bırakılması
- Üretimin azaltılması
- Ürün türünün değiştirilmesi
- Erken emeklilik
- Sıkı fiyat politikası

1992 Reformu

- Üretimin kısılması- ekstansif.
- Fiyat düzenlemelerinde azalma
- Yardım mekanizmalarında artış
- Yan önlemler kırsal kalkınma politikaları
- DTÖ taahhütleri
- Genişlemeler
- 92 Reformları ile düşen fiyatlar tüketici için refah artışı ve OTP'nin dışarıya karşı rekabet artışını yaratmıştır.
- Yüksek fiyatlar nedeniyle yem olarak kullanılmayan tahılların içerde yem olarak kullanımını %30 artmış

- 92 reformları ile OTP'nin yükü tüketicilerden vergi mükelleflerine geçmiştir
- Bu reform en çok net ithalatçı olan İngiltere'nin işine yaramıştır

Gündem 2000

- Avrupa Komisyonu'nca hazırlanan Gündem 2000 başlıklı belge ile OTP reformuna ilişkin getirilen öneriler arasında çevrenin korunması hedeflerinin OTP uygulamaları ile bütünleştirilmesi de bulunmaktadır.
- “21. Yüzyıl'da nasıl bir OTP?” sorusuna yanıt aranan ve Topluluğun önüne yeni perspektifler koyan Gündem 2000 belgesinde çevre koruma Yükümlülükleri bulunmaktadır.
- Sürdürülebilirlik üzerine odaklanmış olan Gündem 2000 reformları ile bütçede de ciddi kısıntıya gidilirken,
- Aynı zamanda pazarda rekabeti, kırsal kalkınmayı teşvik eden ve çevreyi daha fazla gözetmeci anlayışla birlikte ürün kalitesini güvence altına alan önlemler yürürlüğe sokulmuştur.
- Doğrudan ödemeler rekabete açılma çabaları
- Daha düşük müdahale fiyatları
- Çevre önlemleri
- Kırsal kalkınma ve alternatif iş yaratılması
- Yeni genişleme hazırlıkları
- Mevzuatın sadeleştirilmesi
- Reform arayışlarına devam

(Gündem 2000) OTP Amaçları

- Birlik üreticilerinin düşük fiyatlarla rekabet gücünü iyileştirmek
- Tüketicilere gıda güvenliği ve kalitesini garanti etmek
- Tarım toplumuna istikrarlı gelir ve uygun bir yaşam standardı sağlamak
- Üretim tekniklerini çevre ile uyumlu hale getirmek ve hayvan sağlığına özen göstermek
- Tarım politikası araçları ile çevreye yönelik hedefleri birleştirmek

- Kırsalda alternatif gelir ve istihdam alanı yaratmak
- Birlik mevzuatını sadeleştirmek

2003 Reformu

- Üretimden bağımsız doğrudan ödemeler
- Çapraz uyum (çevre, gıda güv., hayvan ref., sağlık, iş güv. Stand)
- Kırsal kalkınma desteği
- Yeni çiftçi danışmanlık sistemi
- Tarla bitkileri, süt, pirinç polit. Değişimi
- Büyük üretici için DÖ'de indirim (Modulation)
- AB üretim standart. geçiş yardımı
- 2013'e kadar sabitlenen bütçe
- Finansal Disiplin Mekanizması
- Fiyat desteklerinde indirim
- 1 Ocak 2005'ten sonra üretimden bağımsız
- tek ödeme yapılmasına başlanmış olup (decoupling),
- aşırı üretimin önüne geçilmesi hedeflenmektedir.
- Uygulama 1 Ocak 2007 tarihine kadar
- ertelenebilir.
- Tek ödeme yapılırken 2000-2002 yardım referans
- Ayrıca üye ülkeler, organik tarım gibi özel üretim şekillerini özendirmek için tek ödeme miktarını %10 oranında artıracaklardır.
- Gıda kalitesi ve hayvan refahı güçlendirilecektir.
- Bu çerçevede 5 yıl boyunca yükümlülük altına girecek olan gıda üreticilerine yıllık 3000 Euro,
- Hayvan yetiştiricilerine ise hayvan başına yıllık 500 Euro yardım yapılması öngörülmektedir.
- Çiftçilere, 2005 yılından itibaren, Topluluk üretim standartlarını uygulamaları için yardım edilmesine ilişkin yeni önlemler ve artırılmış mali imkanlar sağlanmıştır.

- Bu çerçevede üretici basına sağlanacak katkı 10.000 Euro'yu geçmemektedir
- Büyük tarım arazilerine yapılan doğrudan ödemeler, kırsal kalkınmaya ek fon yaratılması amacıyla azaltılmıştır (modülasyon).
- Bu çerçevede kırsal kalkınmaya aktarılmak üzere yıllık 1.2 milyon Euro tutarında bir kaynak yaratılması öngörülmektedir.
- Yeni üye ülkeler, o ülkelerdeki üreticilere yapılan doğrudan ödeme miktarı diğer ülkelerin seviyesine ulaşınca kadar, bu uygulamanın dışında tutulacaklardır.
- 2007-2013 bütçe döneminde tarımsal bütçeye uyulmasını garanti edecek bir mali disiplin mekanizması geliştirilmiştir.
- Üreticilerin standartları karşılayabilmesi ve çapraz uyumdan olumsuz etkilenmemesi için çiftlik danışma hizmeti getirilmiştir.
- Çiftlik Danışma Hizmeti 2006 yılına kadar üye ülkeler için opsiyonel olup, 2007'den itibaren sisteme girme zorunluluğu vardır.

2008 Gözden Geçirme

- Tek çiftlik ödemesinde değişiklik yapıldı ve Ortak Piyasa Düzenlemeleri tek bir tüzük altında toplandı.
- Kırsal kalkınma ön plana çıkarıldı, biyoteknoloji, iklim değişikliği gibi yeni tehditlere karşı önlemler ön plana çıkarıldı.
- 2007 de yaşanan gıda krizinin etkisi ile Toplulukta gıda güvencesinin ve gıda güvenliğinin önemi arttı.

Reformlarla Ortak Tarım Politikası

- Verimliliği, rekabetçiliği ve sürdürülebilirliği birlikte ele alan bir politika olmuştur.
- OTP üreticiye istikrarlı bir Pazar ve gelir
- Dış ticarete karşı koruma ve yapısal sorunlara çözüm getirirken
- Tüketicilere ise; yeterli gıda, makul fiyata sağlıklı ve kaliteli
- Çevre koşullarına uygun üretilmiş ürün ve ürün çeşitliliği getirmiştir.

OTP'nin Başarıları

- Verim ve üretim artışı

- Kendine yeterlilik
- İthalatçı iken ihracatçı
- Tarım nüfusu azalma, gençleş.
- Büyük işletme, hayvan sayısı
- İşletmelerin modernleşmesi, İşleme ve pazarlama koşul. iyileş
- Üretici gelirlerinde artış
- Eğitim, mesleki bilgi, beceri artışı
- Çevre koruma, bitki hayvan sağlığı
- Gıda hijyeni ve standartlar
- Kayıt sistemi, IACS, FADN, Coğ.BS
- Üretici örgütlenmesinde artış

OTP'nin İstenmeyen Yönleri

Ürün Fazlalıkları:

- AB OTP'sinin oluşturulma nedenlerinin basında, AB'nin tarımsal üretimde kendine yeterli olamaması geliyordu.
- Bu nedenle, oluşturulan politika mekanizmaları, üretim artışlarının sağlanmasına yönelik olmuştur ve kısa sürede sağlanan üretim artışları, aynı zamanda bu politikaları çıkmaza sokmuştur
- Bu gelişmelerin doğal bir sonucu olarak Topluluk tarım ürünleri stokları, tarihinin en yüksek miktarlarına ulaşmıştır.
- Topluluk tarım ekonomisi literatürü 'tahıl dağları', 'süt gölleri', 'tereyağı tepeleri', 'et buzulları', 'şarap ırmakları' gibi yeni kavramlarla tanışmıştır.

Maliyet Artışı:

- Üretimin artırılmasına yönelik çabalar, doğal olarak maliyetlerin de artmasına yol açmıştır.
- Topluluğun zaman içinde büyümesi de daha önceden öngörülmeven bazı sorunları beraberinde getirmiş ve OTP'nin Topluluğa maliyeti daha da artmıştır.
- 1973'te Topluluğa, İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın katılması, dağlık bölgeler lehine direktifler çıkması, 1981'de Yunanistan'ın katılımıyla korumacılık kapsamına Akdeniz'e özgü bazı ürünlerin dahil edilmesi ve İspanya ile Portekiz'in katılımından doğan bazı yapısal sorunlar, bütçe yükünü daha da artırmıştır.

- Her genişleme farklı ürünlerin destekleme kapsamına alınmasına neden olmuştur

Bölgeler Arası Gelir Farklılıklarının Ortaya Çıkması:

- OTP çerçevesinde ürünlere göre farklı düzeyde desteklemeler sağlandığından farklı ürün yetiştiricileri ve bölgeler arasında gelir farklılıkları ortaya çıkmıştır.
- Elli yıllık uygulama döneminde gerçekten de büyük işletmeler küçük işletmelere göre; süt-et ve tahıl üretiminde uzmanlaşan Kuzey Avrupalı çiftçiler ise meyve-sebze-şarap üreten Güney Avrupalı çiftçilere göre OTP'den daha çok mali yardım görmüşlerdir.
- Dolayısıyla Belçikalı, Hollandalı, Danimarkalı ve İrlandalı tarım üreticileri FEOGA fonlarından en çok yararlanan üreticiler olmuşlardır.
- Örneğin 1980'li yılların başında yapılan bir araştırma, Hollanda'da çiftçi başına düşen yıllık ortalama garanti desteğinin Fransız çiftçilerine sağlanandan dört kat daha fazla olduğunu ortaya koymuştur.

Genel Refah Kaybı:

- OTP, tarım kesiminde çalışanların gelirinde belirli bir artış sağlarken, bu artış, Avrupalı vergi mükellefleri ile tüketicilerden sağlanan kaynakla gerçekleşmektedir.
- Topluluk kaynaklarının önemli bir miktarının daha fazla ekonomik getirisi olan faaliyetler yerine tarım sektörüne harcanmasının, genel bir refah kaybına neden olduğu da sık sık dile getirilen argümanlardan biri olmaktadır.
- Ayrıca bir yandan üreticiler desteklenirken, tüketicilerin zaman zaman yüksek fiyatlarla karşılaşması da istenmeyen etkilerden biridir.

Dünya Ticaretine Olumsuz Etki:

OTP ile ortaya çıkan yan etkilerden biri de Topluluğun tarım ürünleri ihracatında destekleyici, ithalatında ise koruyucu bir politika izlemesi nedeni ile diğer tarım ürünleri ihracatçısı ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerini olumsuz yönde etkilemesidir. Söz konusu uygulamadan sadece tarım ürünleri ithalatçısı ülkeler karlı çıkmakta, bu da uluslararası ilişkilerde sorunlara neden olmaktadır. OTP ile tarım ürünleri ihracatçısı ülkelerin Topluluğa ihracatı azalmış, bu da uluslararası piyasada tarım ürünlerine duyulan talebin azalması ve fiyat seviyesinin düşmesine neden olmuştur. Bütün bunlar ticaret hadlerinin tarım aleyhine gelişmesi sonucunu doğurmuş ve genel olarak bütün tarım sektörünü olumsuz yönde etkilemiştir.

Çevre Tahribatı:

OTP gereğince tarım ürünlerine yıllardır uygulanmakta olan yüksek destekleme fiyatları nedeniyle tarımsal üretim artmış ancak bu durum, çevrenin tahrip edilmesine sebep olmuştur. Orman alanları tarıma açılmış, gübre ve zirai mücadele ilaçları gibi tarımsal girdilerin kullanımı artmış ve bu nedenle çevre tahribatı hızlanmıştır.

Reformlar OTP ilkelerini Değiştirmiş;

Ortak Mali sorumluluk → Sosyo-ekonomik dayanışma

Tek Pazar → Küresel pazar

Topluluk tercihi → Serbest rekabet

Yeni sistem ile “verimlilikçi sarmal yaratan fiyat sisteminin” terki

GSMH’da tarım 1960’ da (%10) ---> 1990(%3)

Aktif tarım nüfusu 1960’ta (%20) ---> 1990 (%6)

OTP ve DTÖ Uyumu

- 1990 lara kadar OTP fiyat desteği
- 1990-1999 telafi edici ödemeler
- 1999 sonrası doğrudan gelir desteği

Reform sürecinde harcama kalemlerinin oranı değişmiştir

- Başlangıçta tarım bütçesindeki payı %90 olan müdahale alımları ve ihracat subv. %15’e düştü
- Doğrudan ödemelerin payı %70’i aşmıştır
- Doğrudan ödemeler çiftçi gelirinin %60’ını oluşturmakta
- Doğrudan ödemelerin kaldırılması ile çiftçilerin %30’unun bir yılda yok olacağı beklenmekte
- Kırsal kalkınma ve çevre koruma destekleri artmış yani
- DTÖ kurallarına uydurulmuş

Reformlarla;

- 92 Reformlarından sonra düşen fiyatlarla tüketici refahı ve rekabet gücü artar

- Yüksek fiyatlar nedeniyle hayvan yemi olarak kullanılmayan tahıllar reform sonrasında yem olarak kullanım %30 artmış
- Reform en çok net ithalatçı İngiltere'ye yaramış, 1990 larda ort. % 100 fazla olan GV, 2005 de %22

2013 Sonrasına Reform Arayışları

- Avrupa Parlamentosunun 2020 için tarım raporuna (2010 da kabul edilen) göre;
- OTP'nin, *Piyasa önlemleri ve DÖ ve Kırsal kalkınma* olmak üzere iki sütun
- Piyasa önlemleri ve DÖ için gıda arzı güvenliği ve fiyat dalgalanmalarını önlemek için kamu stoklarının oluşturulması ve özel stokların desteklenmesi öngörülür
- Kırsal kalkınma için tarım bütçesinden (2014-2020) %24 kırsal kalkınmaya (%76 DÖ)
- 2007-2013 bütçesinde tarımın payı %39.4 iken yeni bütçede %36.2

OTP'nin Meşruiyeti

- Politikanın temellerinin sağlamlığı
- Hedeflerinin tutarlılığı
- Desteklerin devamlılığı dikkate alınır
- Yıllık 50-60 milyar avro destek tartışılmakta
- OTP'nin başlangıçtaki hedeflerinden sadece “üreticiye uygun gelir düzeyi” günceldir
- RA değişmediği müddetçe meşruiyet de tartışılacak
- OTP'nin çevre tahribatı politik, mali külfet ekonomik ve tarım bütçesinin dağılımı sosyal meşruiyet tartışılmakta

2020 İçin OTP Raporu

- Dönüş oranının ülkeler arası farklılığın azaltılması önerilir
- Çiftçiler arası farklılıklara değinilmemesi eleştiri konusu
- “Yeşil OTP” söylemlerine karşın verimli OTP kaygısı kimyasal kullanımını hala özendirmekte bu çevrecileri kızdırmakta

OTP'nin Fiyat Mekanizması

- OPD yanında OTP'nin en önemli ayağı Pazar ve fiyat mekanizmalarıdır.
- Tarımsal ürün arzında istikrarın sağlanması ve çiftçilerin üretime devam etmelerini sağlamak amacıyla ürünler için ortak fiyatlar belirlenir.

- Bu fiyatlar en kötü koşullarda üretim yapanlara göre yani maliyeti en yüksek üreticilere göre belirlenir.

Toplulukta 3 Farklı Fiyat Uygulandı

- hedef fiyat
- müdahale fiyatı
- Eşik fiyatı olmak üzere üç sistem esas alınır

Hedef fiyat

- En kötü koşullarda çalışan (verim düşük) üreticileri memnun edecek fiyat
- Müdahale fiyatının %10-15 fazlası olarak belirlenir
- Gösterge Fiyat (tahıl, şeker, süt ve zeytinyağı)
- Yönlendirme fiyatı (sığır eti ve şarap)
- Temel fiyat (meyve ve sebze)
- Hedef fiyat (tütün ve domuz eti)

Müdahale fiyatı

- Piyasa fiyatlarının düşebileceği en düşük fiyattır.
- En kötü koşullarda çalışan üreticinin maliyetine denk gelir
- Müdahale Kurumlarının gerektiğinde ürünü satın almayı garanti ettiği fiyattır.
- Hedef Fiyat: Üretici gelirlerinin makul bir düzeye ulaştırılması ve tüketicinin aşırı fiyat artışlarına karşı korunması hedeflenir.
- Müdahale fiyatı: Ürün fiyatlarının belirlenen fiyatların altına düşmesi halinde üreticiye garanti edilen en düşük fiyattır. Taban fiyat niteliğindeki bu fiyatlar ürün için en düşük fiyat seviyesini ifade eder.
- Bu uygulama sayesinde üreticiler üretim öncesinde ürünlerini satabilecekleri fiyat aralığını görebilme şansına sahiptir.

Eşik Fiyat

- En düşük ithalat fiyatıdır.
- Bu fiyat altında hiçbir fiyattan ürün ithal edilemez.
- Bu fiyatın altında bir fiyattan ürün Topluluğa giremez
- Ürünlere göre eşik fiyat, referans fiyatı ve set fiyatı olarak değişik isimler alır

Dış Koruma

- Değişken vergiler ve ihracat ödemeleri ile koruma yapılmıştır
- *Prelevman*: Değişken oranlı bir vergi olup iç piyasa fiyatı ile dünya piyasa fiyatları arasındaki farka eşittir. İthalatçı öder ve eşik fiyat kullanılır
- *Restitüsyon*: Değişken oranlı ihracat primidir. Topluluk fiyatları ile dünya fiyatları arasındaki farkın ihracatçıya ödenmesi şeklinde uygulanır.
- Prelevman ve restitüsyon DTÖ Tarım Anlaşmasına kadar Topluluk tarım ürünlerini dışarıya karşı korumada iki önemli silah olarak kullanılmıştır.
- DTÖ Tarım Anlaşması gereği tarım politikaları yürütülmektedir.
- Korumalar artık DTÖ kuralları çerçevesinde yapılmaktadır.
- Doğrudan ödemeler ve gümrük vergisi temel politika araçları olarak uygulanmaktadır

TÜRKİYE’NİN OTP’YE UYUM ÇALIŞMALARI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Türkiye-AB arasında tarım sektöründeki düzenlemeler; Ankara anlaşması (1964), Katma Protokol (1973), Ortaklık Konseyinin 1/80, 1/95 ve 1/98 nolu Kararları, 8 Kasım 2001 tarihli Katılım Ortaklığı Belgesi (KOB) ve 24 Mart 2001 tarih ve 24352 (mükerrer) sayılı Resmî Gazetede yayınlanan (6 Nisan 2001 tarih ve 24365 sayılı Resmi Gazetede düzeltmeleri yapılan) Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı çerçevesinde yürütülmektedir (Göktürk, 2003, 202).

Bu mevzuat çerçevesinde tarım sektöründe Türkiye-AB ilişkileri;

- I. Tarım ürünlerinin serbest dolaşımı; Türk tarımının OTP’ye uyumu,
- II. Tarım ürünleri ticaretinde karşılıklı olarak tercihli bir rejim uygulanması (tarım tavizleri),
- III. İşlenmiş tarım ürünleri, konuları olmak üzere üç yönlü bir gelişme göstermektedir.

Türk tarımının OTP’ye uyumu gerek AB ve gerekse Türkiye açısından “müktesebat” konusunda yoğunlaşmış durumdadır. Türk tarımının OTP’ye uyumunda, AB müktesebatının Türkiye tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Türkiye’nin büyük bir tarım ülkesi olması ve Türk tarımının AB tarımına göre önemli farklılıklar göstermesi nedeniyle, OTP’ye uyum önemli sorunlar yaratabilecektir.

Daha önceki AB katılmalarında olduğu gibi, Türk tarımının OTP’ye uyumunun aşamalı olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. OTP’ye uyum gerçekleştiğinde Türk tarımı ve çiftçisi yeni bir

tarım politikası ve rekabet ortamı ile karşılaşacaktır. Bu yeni koşullarda eskisinden farklı olanakların yanı sıra, bazı risk ve belirsizlikler de mevcuttur.

Türk tarımının OTP'ye uyumu ile ilgili en son ve önemli gelişme KOB ile ortaya çıkmıştır. KOB Türkiye'nin AB'ye üyeliğinin yol haritasını ve tam üyeliğin gerçekleşmesi için, Türkiye tarafından gerçekleştirilmesi gereken asgari koşulları belirtmektedir.

Türkiye ile diğer aday ülkeler arasında, katılım öncesi hazırlıkları açısından bir fark gözlemlenmemiştir.

Komisyon, diğer aday ülkeler için istenilenler paralelinde Türkiye'den de, katılım öncesi hazırlıklarını tamamlamasını istemiştir. KOB'de, Türkiye'den kısa dönemde istenenler şunlardır:

- I. İşleyen bir arazi ve çiftçi kayıt sisteminin kurulması,
- II. Hayvan kimlik sisteminin yerleştirilmesi,
- III. Bitki pasaportu getirilmesi (bitki geçiş izinleri sisteminin oluşturulması),
- IV. Tarım piyasalarının izlenmesi, düzeltilmesi ve kırsal kalkınma önlemlerinin uygulanması için idari yapının iyileştirilmesi,
- V. Laboratuvar testleri ve hayvan muayenelerinin daha ileri derecede tesisi,
- VI. Balık kaynaklarının geliştirilmesi ve bunun için, gerekli idari yapıların oluşturulması,
- VII. Balıkçılık filo kayıtlarının yapılması,
- VIII. Balıkçılık sektöründe pazarlama ve yapının, kaynak yönetim politikası yoluyla iyileştirilmesi.

Görüldüğü gibi, kısa dönemde mevzuat uyum çalışmaları belli alanlarla sınırlanmaktadır; veteriner ve bitki sağlığı alanlarında bir uyum stratejisi belirlenmesi ve kayıt sisteminin tamamlanarak, bütün bu alanlarda gerekli idari yapıların kurulması öngörülmekte ve KİT'lerin özelleştirilmesinin sürdürülmesi gibi beklentiler ortaya konulmaktadır.

Orta dönemde ise, uyum için aşağıdaki çalışmalar esas alınmaktadır:

- I. Tarım ve kırsal kalkınma politikaları alanlarında mevzuat uyumu,
- II. Gıda tesislerinde hijyen ve kamu sağlığında AB standartlarının uygulanması (ki burada et ve süt tesisleri öne çıkmaktadır),
- III. Test ve teşhis olanaklarının iyileştirilmesi ve daha ileri düzeyde tesis edilmesi,

- IV. Ortak balıkçılık politikası mevzuatına uyum,
- V. Balıkçılık sektöründe kapasite artışının sürdürülmesi,
- VI. Balık ve su ürünlerinde kalite standardı ve güvenilirliğin sağlanması.

Bütün bu hususlar; orta dönemde bir taraftan kalite standartları, bitki ve hayvan sağlığı, laboratuvarlarda ve balıkçılık alanında kapasite gelişimi gibi konularda iyileştirme devam ederken, diğer taraftan, Ortak Tarım Politikası (OTP) ve Ortak Balıkçılık Politikası (OBP) alanlarında mevzuat uyumunun istendiğini ortaya koymaktadır.

KOB'nin imzalanmasından 31.04.2002 tarihine kadar geçen sürede çeşitli çıkartılan kanun ve yönetmelikler aşağıda belirtilmiştir (Eraktan, 2002, 56);

- I. Hayvan Sağlığı Kanunu,
- II. Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu,
- III. Geviş Getiren Büyükbaş Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği,
- IV. Şeker Kanunu,
- V. Tütün ve Tütün Mamulleri Kanunu.

Türkiye'nin KOB'ü dikkate alarak oluşturduğu Ulusal Program, ülke tarımının OTP'ye uyum için gerekli yasal, yönetsel ve politik düzenlemeleri içermektedir.

Ulusal Programda, Türk tarımının temel özellikleri ve OTP'ye uyumunun Türkiye ve AB üzerinde olası etkileri özetlenmekte ve Türk tarımının bu uyumdan olumsuz bir biçimde etkilenmemesi için, verimlilik ve rekabet gücünün artırılması gerekliliği vurgulanmaktadır.

Türkiye ancak KOB ile birlikte, OTP konusundaki çalışmalarına ciddi olarak başlayabilmiştir. Bu çalışmalar, OTP'na uyumun aşamalı olarak gerçekleşeceğini göstermektedir.

Ancak ülkemizin OTP'na uyumu ve uyumdan sonraki süreçte, çözmesi gereken çeşitli sorun ve kısıtlar mevcuttur.

Ortaklık İlişkisi Çerçevesinde Uyum

Ortaklık ilişkisi çerçevesinde gerçekleştirilecek uyumun kuralları aşağıdaki bazı belirsizlikleri içermektedir

- Tarımsal ürünlerin bütününde uyumun gerçekleştirilip gerçekleştirilmeyeceği, uyumun aşamaları, AB mevzuatının ne ölçüde benimseneceği, uyumu gerçekleştirmek için mevzuatlarda fiyat ve pazar sistemlerinde köklü değişikliklere gidilmeksizin, tarım

ürünlerinin fiyatlarının serbest dolaşıma olanak sağlayacak şekilde eşitlenmesinin yeterli olup olmayacağı gibi konular belirsizdir.

- Ortaklık ilişkisi çerçevesinde gerçekleştirilecek bir uyum süreci; AB'nin yapısal fonlarını kapsamayacağından veya Türk tarımının OTP'ye uyumu için, AB'nin Türkiye'ye yeterli miktarda bir mali kaynak sağlaması beklenmediğinden, Türk tarımının rekabet gücü sınırlı olacaktır.
- Ulusal kaynaklardan sağlanacak desteklerin AB destekleri düzeyinde olması mali nedenlerle son derece güçtür ve Türk tarımının rekabet gücünü yeterli düzeye yükseltebilecek ölçüde olması beklenemez.
- AB'ye üye olmadan ve mali olanaklardan faydalanmadan, tarım ürünlerinin Türkiye ve AB arasındaki gümrük birliğine dahil edilmemesi (serbest dolaşımı) ise, tarım sektörünü son derecede olumsuz etkileyecektir.
- Çünkü, bugünkü yapısıyla tarım sektörünün gerek üretim maliyetleri ve gerekse AB üreticisinin aldığı yüksek oranlı destekler açısından, AB ile rekabet şansı bulunmamaktadır.
- Başta sorunlu sektör olan hayvancılık ve hububat olmak üzere, tarımın birçok alt sektörlerinde Türkiye'nin rekabet şansı olmadığından net ithalatçı duruma düşülecek ve bu sektörlerde Türkiye, AB kökenli ürünlerin istilasına uğrayan, açık bir pazar haline gelecektir.
- Bu durum söz konusu alt sektörlerin olumsuz yönde etkilenmesine, Türk çiftçisinin güç durumlara düşmesine ve üretimden çekilmesine neden olacaktır.
- Bu bakımdan, Türkiye AB'ye üye olmadan ve AB'nin mali kaynaklarından yararlanmadan, tarım ürünleri AB ile gümrük birliğine dahil edilmemelidir.
- Ancak, AB tarafından yeni genişleme sürecinde, aday ülkeler için henüz gerçekleştirilmekte olan SAPARD (Tarımsal ve Kırsal Kalkınma Alanında Özel Katılım Programı) kapsamına Türkiye'nin de alınması veya SAPARD benzeri bir uygulamanın Türkiye için de geliştirilmesi durumunda ortaklık koşullarında uyum için elverişli bir ortam oluşturabilir.
- Bu uyumun koşulları da büyük ölçüde Türkiye'ye sağlanacak mali desteğin özelliklerine bağlı olacak ve yapılacak görüşmelerle belirlenebilecektir.

Tam Üyelik Çerçevesinde Uyum

Tam üyelik çerçevesinde gerçekleştirilecek uyum koşullarında, Türkiye ile topluluk arasında katılım anlaşması ile uyumun bütün kuralları belirlenecektir. Ancak, topluluğa sonradan katılan ülkelerin katılım anlaşmaları göz önüne alındığında, Türkiye'nin OTP'ye uyumu durumunda topluluk mevzuatını benimsemesi beklenmektedir.

Türk tarımının OTP'ye uyumunda en önemli sorunlarından biri mali konulardır.

- Türkiye, OTP'ye uyum ile Türk tarımına yeterli desteği sağlayıp sağlayamayacağı endişesi içerisindeyken, AB bu uyumun kendine nasıl bir mali yük getireceği hesabı içerisindeydir.
- Türk tarımının OTP'ye uyumunun, desteklemenin azaldığı bir dönemde gerçekleşmesi durumunda, AB'nin bütçesine büyük bir yük getireceği söylenemez.
- Nitekim gelişmeler, üyeliğin böyle bir dönemde gerçekleşeceğini göstermektedir.
- Bu nedenle, OTP'nin yeniden yapılandırılmasına ve yapısal fonlarla ilgili ortaya çıkabilecek gelişmelere bağlı olarak, uzun dönemde, Türk tarımı için Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu (FEOGA)'nun Garanti Bölümünden çok Yönlendirme Bölümü önem kazanabilecektir.
- Gündem 2000'e göre, yeni genişleme sürecinde destekleme fiyat politikası yoluyla yapılan yardımların azaltılması, kırsal, yapısal ve çevre sorunları ile ilgili yardımların da artırılması öngörülmektedir.
- AB ile muhtemel bir tam üyelik durumunda bundan en çok, pazar ilkesi çerçevesinde, birlik tarım işletmeleri ile serbest piyasa koşullarında rekabete girecek olan Türk tarım işletmeleri etkilenecektir.
- AB, bütçe disiplini çerçevesinde, üye olacak ülkelerin tarımsal potansiyelini göz önünde bulundurarak, her yeni üyenin kabulünden önce tarımsal harcamaları kısma yoluna gitmektedir.
- Böyle bir uygulamanın günümüzde yavaş da olsa Türkiye için de uygulamaya konulduğu görülmektedir KOB ile birlik ayrıca, son yıllarda tarım da dahil olmak üzere bütün alanlarda, mali destek sağlamaktan çok düzenleyici bir rol alma yoluna gitmektedir.

- DTÖ çerçevesinde ortaya çıkan gelişmeler tarımsal harcamaların kısılması yönündeki süreci daha da hızlandırmaktadır. Bu gelişmeler göz önüne alındığında, Türkiye'nin OTP çerçevesinde AB'den sağlayacağı mali desteğin çok sınırlı bir düzeyde olabileceği düşünülmektedir.

Türk Tarımının OTP'ye Uyum Konusunda Karşılaştığı Sorunlar ve Kısıtlar

- Türk tarımının OTP'ye uyum konusunda karşılaştığı başlıca sorun ve kısıtlarını, içsel ve dışsal faktörlere bağlı olarak ele almak mümkündür.

Türk Tarımının İç Sorunları ve Kısıtları

- Türk tarımının iç sorunlarını ve kısıtlarını, tarımsal yapısından ve izlenen tarım politikalarından kaynaklananlar olmak üzere iki açıdan ele almak mümkündür.

Türkiye'nin Tarımsal Yapısından Kaynaklanan Sorunlar ve Kısıtlar

- I. Türkiye'de tarımsal işletmelerin büyük çoğunluğunu 50 hektardan küçük işletmelerin oluşturmaktadır. Buna karşılık tarımsal işletmelerin optimal verimlilikte çalışmaları için, belli bir toprak büyüklüğüne ihtiyaç duyulmaktadır.
- II. Küçük işletmelerin çok büyük bir bölümü üretimi kendi tüketimini karşılamak için yapmakta, pazar için üretim yapamamakta ve buna bağlı olarak, sermaye birikimi de sağlanamamaktadır. İşletmelerin arazi tasarruf şeklinin öz mülkiyet şeklinde olması da bu toprakların verimliliğini düşüren faktörlerdir.
- III. Tarım kesiminin karşılaştığı temel sorunlardan biri de, kullanılan teknolojinin eskiliği ve yeni teknolojilerin yeterince ve etkin olarak kullanılmamasıdır. Bunun sonucu olarak, üretim istenildiği kadar artırılamamaktadır. Verimlilik ve üretim kalitesi düşüktür. Tarımsal üretim, doğal koşulların belirsizliğine çok fazla açıktır.
- IV. İyi eğitilmiş ve teknik bilgi sahibi emek gücünün bulunmaması, tarımda verimin düşmesine ve mahsulün çok önemli bir kısmının tarlada kalmasına yol açmaktadır.
- V. Üretim ve pazarlama örgütlenmelerindeki yetersizliğin yanı sıra, taşıma ve depolama sistemlerinin yeterince gelişmemiş olması, tarım sektörünün diğer önemli sorunları arasında yer almaktadır.

Türkiye'de Uygulanan Tarım Politikalarından Kaynaklanan Sorunlar ve Kısıtlar

- I. Seçim dönemlerinde izlenen popülist politikalara bağlı olarak; tarımsal ürünlere farklı destekleme politikası uygulanması, bir hükümetten diğerine desteklenen ürünlerin

sayısının değişmesi vb. nedenlerle tarım politikalarının etkinliği azalmakta ve ayrıca bütçeye ek bir yük getirmektedir (DPT, 2000a,198).

- II. Destekleme politikalarıyla aktarılan fonların tarım transferleri içinde geçmesine rağmen, bunların çiftçilere aktarılmadığı görülmektedir. Bu fonların daha çok çeşitli kamu kuruluşlarının görev zararlarını karşılamada kullanıldığı, girdi sübvansiyonlarının daha çok girdi kullananlara, kredi sübvansiyonlarının kredi alma gücünde olan kitlelere gittiği, tüketiciden olan transferlerden de büyük üreticilerin yararlandığı, aynı zamanda tüketici olan küçük üreticilerin bu destekten aynı oranda yarar sağlayamadığı görülmektedir (Eraktan, 2001, 97).
- III. Burada önem taşıyan bir diğer konu da, transferlerin hangi kitleye ulaştırılmak istendiğinin belirsiz olmasıdır. Mevcut tarım işletmelerinin yapısını değiştirme kaygısı olmaksızın tarım kesimine bir rahatlama sağlama gayreti ile, tüm tarım çalışanları bu desteklerden yararlandırılmak istenmektedir. Optimal bir işletme büyüklüğü oluşturulması amacıyla, belli büyüklükteki işletmelerin desteklenmesi mi öngörülmektedir, yoksa tarım politikaları bir sosyal politikanın aracı haline getirilip, küçük ve yoksul çiftçinin tarımda istihdamının devamı mı istenmektedir, bunun açıklığa kavuşturulması gerekir. Bir hedef kitle belirlenmedikçe amaçlar yerli yerine oturmayacak, amaçlar kesinleşmedikçe uygun araçların seçimi mümkün olmayacaktır. Yukarıda ana hatlarıyla sayılan Türkiye’de uygulanan tarım politikalarından kaynaklanan sorunlar, zaman içerisinde giderek azalmasına rağmen, halen sorun olmayı sürdürmektedirler

Türk Tarımının Dış Sorunları ve Kısıtları

Türk tarımı ve tarım politikalarının uygulanabilirliğini ve etkinliğini önleyen dış sorunlar ve kısıtlardan başlıcaları şunlardır;

- I. Ülkelerin tarım sektörüne yaptıkları desteklemeler nedeniyle oluşan ürün fiyatları, serbest piyasa koşullarındaki fiyattan farklı olmaktadır. Bu durum dünya fiyatlarını ve dolayısıyla, uluslararası rekabeti etkilemektedir.
- II. Uluslararası ticarete yalnız fiyatlara müdahale değil, üretim ve ticaret miktarlarında da çeşitli kısıtlamalar (kotalar) söz konusu olmaktadır.
- III. Türkiye'nin taraf olduğu (DTÖ ve AB-GB gibi) ve taraf olmayı hedeflediği (AB-OTP) uluslararası anlaşmaların getirdiği çeşitli sınırlamalar vardır.

- IV. AB'nin OTP'ye uyumda Yunanistan, İspanya ve Portekiz'e üyelik öncesinde tanıdığı geçiş süreçlerini, yeni genişleme sürecinde aday ülkelere tanımaması uyumu zorlaştıran önemli noktalardan birisidir.

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE TARIM

Avrupa Birliği'nde Tarımın Yeri

- Tarım sektörünün istihdamdaki payı oldukça düşüktür. Romanya, Polonya,Portekiz ve Yunanistan dışındaki ülkelerde tarımın istihdamdaki payı % 10'un altındadır. Avrupa Birliği (AB28) ortalaması ise %5 düzeyindedir.
- Tarım sektöründe üretilen brüt katma değerın Gayrisafi Yurt İçi Hasıla'ya oranı AB28 için %1,5'tir.
- AB 28 de tarım işletmesi sayısı 11,9 milyon olup ortalama işletme genişliği 16.1 ha. olup ülkeler arasında önemli farklılıklar göstermektedir. Nitekim bu oran Çek Cumhuriyeti için 89,3 hektar iken Malta için 0,9 hektardır.
- AB28 için tarımsal işletme sayısı 11,9milyon olup 3,9 milyon işletme sayısı ile en yüksek gösterge Romanya'ya, en düşük gösterge 2 bin işletme sayısı ile Lüksemburg'a aittir.
- Nüfus yaklaşık 508 milyon
- Enflasyon oranı %2,6
- İşsizlik oranı %10,5
- İthalatta tarım ve gıda ürün. Payı %5,7
- İhracatta tarım ve gıda ürün. Payı %7

AB'nin Özellikleri

- Kendi aralarında ticaretin serbestleştirilmesi,
- Üçüncü ülkelere karşı ortak bir gümrük politikası uygulanması,
- Mal, Sermaye ve işgücü hareketlerinin serbest bırakılması
- Tarımdan diğer sektörler, hukuki yapıdan parasal ve siyasi bütünleşmeye kadar ortak politikalar saptanmasıdır.

Gümrük Birliği

- Üretim ve verimliliğin artırılması, ülkeler arası ticaretin geliştirilmesi amacıyla kurulmuştur.

- Gümrük Birliği, bir noktada üye ülkeler arasında tam bir serbest rekabet kurulması anlamına gelmektedir.
- Bir ülkede üretilen mal, diğer üye ülkede aynı fiyata satılabildiği zaman, bu mallardan hangisi kaliteli ve hangisinin maliyeti düşükse piyasayı o tutar.
- Gümrük Birliğinin kurulması ve Topluluğa dahil ülkelerin aralarındaki gümrük duvarlarını kaldırmasıyla, kaliteli ve ucuz üretimin özendirilmesi ve uzmanlaşmanın sağlanması amaçlanmaktadır.
- Roma anlaşması üye ülkeler arasında sermaye hareketlerini de serbestleştirmektedir.
- Bu da üye ülkelerden herhangi birisindeki bir sermayedarın diğer bir üye ülkeye giderek, özel bir izin almadan, rahatça ve istediği şekilde istediği alana sermaye yatırabileceği, yatırım yapabilmesi
- Örneğin bir Alman sanayicisi Hollanda ya da Fransa'da yatırım yapabilir. Oradan mal mülk olarak çalışmalarını orada sürdürebilir ve elde ettiği kârı da istediği bir üye ülkeye transfer ettirebilir. Veya istediği ülkede bir tarımsal işletme kurabilir ve tarımsal üretim yapabilir.
- Roma anlaşmasının bir maddesi de emek hareketleriyle ilgilidir.
- Üye ülkeler arasında kısıtlama olmadan işçi ve teknik eleman değişimi yapılabilecektir. Ancak, doğal bir kural olarak, emeğin bol ve işçi ücretlerinin düşük olduğu yerlerden emeğin az ve ücretlerin yüksek yerlere doğru işçi hareketleri olacaktır.
- Topluluk bu prensiplere sadık kalarak başta tarım olmak üzere pek çok alanda ortak politikalar da saptamıştır. Bunlar ulaştırma, sanayi, enerji, çevre korunması, bilimsel araştırma politikaları ile rekabet koşullarını eşitleyici politikalar ortak bölgesel politikalar, ekonomi ve para politikaları, tüketiciyi koruma politikaları gibi çeşitli alanları kapsar.
- Ayrıca Maastricht Anlaşması ile ekonomik ve parasal birliğin kurulması gerçekleştirilmiştir.

Gümrük Birliği AB Türkiye İlişkileri

- 14 Nisan 1987 Tam Üyelik Başvurusu
- Ertelenen yükümlülükler 1988 yılından sonra yerine getirilmeye başlanır
- 1994 sonunda gümrük indirimlerinde %90, OGT uyumda %85 uyum gerçekleştirildi.
- 6 Mart 1995 GB Antlaşması imzalanır
- 1 Ocak 1996 GB yürürlüğe girer

Tarım Alanında İlişkiler

- 1963 Ankara Antlaşması'nda tarım ürünleri ticaretinin kolaylaştırılmasına yönelik düzenlemeler yer almıştır. AA 10. Mad. "GB mal alışverişlerinin tümünü kapsar"
- 1973 Katma Protokol ve 1980 OKK ile Türkiye'nin OTP'na uyum zorunluluğu getirilir.KP 34. Mad. 22 yıllık geçiş dönemi sonunda OTP' na uyum gerçekleştiyse GB' nin tarım ürünlerini de kapsayacağı belirtilir.

AB-Türkiye Gümrük Birliği

- Sanayi ürünlerini
- İşlenmiş tarım ürünlerini (hububat, süt ve şeker içeren)
- Sanayi ürünleri için GV sıfırlanırken
- İşlenmiş tarım ürünlerinde ise tarım ve sanayi payları ayrı ayrı hesaplanmakta ve sanayi payı için GV sıfırlanmaktadır.

Gümrük Birliğinin Etkileri

- Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girdiği 1996 yılından bu yana ülkemiz bu alandaki mevzuat uyumunda oldukça ileri bir seviyeye ulaşmıştır.
- Gümrük Birliği Türkiye'nin dış ticaret rejimini yeniden yapılandırmakla kalmamış; AB ile geleneksel olarak sürdürülen ticari ilişkilerin geliştirilmesinde de rol oynamış ve üçüncü ülkelerle ticaret bakımından önemli sonuçlar doğurmuştur.
- Türkiye ile AB arasındaki ticaret hacmi Gümrük Birliği sonrasında büyük ölçüde artmıştır

Avrupa Birliği;

- Dünya Ticaretinin %22 si
- Dünyanın en büyük ihracatçısı
- Dünyanın en büyük ikinci ithalatçısı
- Net tarım ve gıda ürünleri ithalatçısıdır.
- Dünyanın en büyük tarım ve gıda ürünleri ithalatçısı
- Dünyanın en büyük ikinci tarım ve gıda ürünleri ihracatçısıdır
- Türkiye'nin ihracatının %54.5
- Türkiye'nin ithalatının %46.6

Gümrük Birliği Kapsamında İşlenmiş Tarım Ürünleri

- 3448/93 sayılı Tüzük; İçerisinde süt, şeker ve hububat bulunduran ürünleri işlenmiş tarım ürünü olarak tanımlamaktadır.
- 1/95 sayılı OKK'na göre İşlenmiş tarım ürünleri dış ticaretinde tarım payı ve sanayi payları ile işlem görmektedirler.

AB'nin Kurumsal Yapısı

- Avrupa Birliği Zirvesi
- Avrupa Parlamentosu,
- Avrupa Birliği Konseyi
- Komisyon
- Adalet Divanı
- Sayıştay
- Avrupa Merkez Bankası
- Diğer kurum organ ve ajanslar

Avrupa Birliği Zirvesi

- Avrupa Birliği'ne üye devletlerin başbakanları veya devlet başkanları ile Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı ve Avrupa Komisyonu Başkanı'nın katılımı ile meydana gelir.
- Yılda dört defa toplanan Zirve, Birliğin gelişmesi ve Avrupa'nın bütünleşmesi doğrultusunda öncelikleri ve temel politikaları belirleyen kararlar alır.
- Avrupa Birliği Zirvesi'nin herhangi bir yasama yetkisi yoktur. Buna rağmen, AB üyesi tüm devletlerin en üst düzey yetkililerinin bir araya geldiği ve temel politikaları belirlediği kurum olmasından dolayı siyasi bir ağırlık ve yönlendirme gücü taşır. Çoğu durumda uzlaşıyla, istisna olarak nitelikli çoğunlukla karar alır.

Avrupa Parlamentosu

- Görevi Topluluğun demokratik denetlemesini yapmaktır.
- 1995 yılından itibaren sayıları 15 ye yükselen üye ülkeler toplam sayısı 626 ya ulaşan parlamenter ile parlamentoda temsil edilirler.
- 2003 Nice Anlaşması ile parlamenter sayısı 732'ye çıkmıştır.
- 2007 genişlemesi ile de parlamenter sayısı 736 olmuştur.

- Bu rakam, 2014 seçimleri sonrası 750 üye ve bir Başkanı içerecek şekilde 751 olarak belirlendi.
- Hangi üye devletin kaç parlamenter ile temsil edileceği üye devletlerin nüfuslarına göre tespit edilir.
- Avrupa Parlamentosu Bakanlar Konseyini denetler.
- Fakat kanun koyma yetkisi yoktur.
- Üyeler uyruklarına göre değil, siyasi görüşlerine göre kurdukları gruplara katılırlar.
- 20 kişi ile bir grup kurulur. Fakat bir Belçika Grubu, bir Alman Grubu v.b. bulunmamaktadır.
- Buna karşılık ekonomik ve siyasi görüşlerine göre ulusal parlamentolardaki partilere benzer şekilde, örneğin Liberal Grup, Muhafazakâr Grup, Sosyalist Grup, Hristiyan Demokratlar, Komünist Avrupa Sağ Grubu, Yeşiller, Bağımsızlar gibi gruplar oluşturulmuştur.

Avrupa Birliği Konseyi

- Üye ülkelerin Dışişleri Bakanlarından ya da onların temsilcilerinden oluşur.
- Konsey ulusal çıkarları temsil eder. Topluluğun karar organıdır. Komisyonun önermelerini inceleyerek oylar.
- 1 Aralık 2009 Lizbon Anlaşması ile Konseydeki oylama nitelikli çoğunluk olarak düzenlendi
- Lizbon Antlaşması öncesi her üye devletin nüfusuna, fiziki ve ekonomik büyüklüğüne göre belirli oranda oyu bulunmakta olup, sistem ağırlıklı oy esasına dayanırdı. Nitelikli çoğunluk yöntemine göre karar alınabilmesi için toplamı 345 olan oyların 255'inin olumlu olması gerektiği gibi üye devletlerin yarıdan fazlasının da olumlu görüş bildirmesi gerekir.
- Konsey'de nitelikli çoğunlukla karar alınırken, herhangi bir üye devlet gerekli görürse, alınan karara olumlu oy verenlerin, Birlik nüfusunun %62'sine karşılık gelip gelmediğinin kanıtlanmasını talep edebilir. Bu durumda %62 oranına ulaşamamışsa söz konusu karar kabul edilmemiş sayılır.
- Dışişleri Bakanları altı ay süreyle, sıra ile Konsey başkanlığı yapar. Toplantıda ele alınacak konuya göre Bakanlar değişirler. (Başkakanlar, Maliye Bakanları veya Tarım Bakanlarının yaptıkları toplantılar gibi).

- Konsey başkanlığı, Ocak 2013 de İrlanda, Temmuz 2013 de Litvanya, 2014 de Yunanistan ve İtalya'nın sırası, 2015 de ise Letonya ve Lüksemburg sırada
- Ortaklığa yeni üyeler alınması, üye ülkelerin ödeme bilançolarını düzeltmek amacıyla aldıkları önlemlerin durdurulması, ortaklığın bütçesinin hazırlanması ve saptanması, anlaşmaya aykırı olarak görülen kartel vb. birleşmelerin önlenmesi, ortak politikaların yönlendirilmesi konularında kararlar verir.
- Antlaşmalar tasarı hazırlama görev ve yetkisini Komisyona vermiş olduğundan,
- Avrupa Birliği Konseyinin kendiliğinden harekete geçerek karar alma olanağı yoktur. Sadece Komisyonun hazırladığı tasarıları görüşerek karar alma yetkisi vardır.

Avrupa Komisyon

- Avrupa Komisyonu, yasama sürecini başlatan, ayrıca Birliğin yürütme organı olarak AB müktesebatını, bütçeyi ve programları uygulamaktan ve idari denetimden sorumlu kurumdur.
- Avrupa Komisyonu, her bir üye devletten bir kişinin yer aldığı 28 üyeden oluşur.
- Bu kişilere "komiser" adı verilir. Her Komiser bir veya daha fazla AB politikasının yürütülmesinden sorumludur. Komisyon adeta bir Bakanlar Kurulu gibi faaliyet gösterir. Komisyon'da komiserlerin yanı sıra, Avrupa Birliği görevlilerinden oluşan 25.000 kişilik bir idari teşkilat da mevcuttur.
- Komiserler Avrupa Birliği üyesi devletlerin vatandaşları olmalarına ve bu devletler tarafından atanmalarına karşın kendi ülkelerinin menfaatlerini değil Birliğin genel menfaatlerini korumak durumundadır.
- Komisyon, sorumluluklarını yerine getirirken bağımsız hareket eder ve üye devletlerden ya da herhangi bir kurumdan veya makamdan talimat almaz.
- Komisyon başkanı Avrupa Birliği Zirvesi tarafından belirlenir ve ataması Avrupa Parlamentosu'nun onayı ile yapılır
- Komisyon'un merkezi Brüksel'dedir. Avrupa Birliği üyesi devletlerden bağımsız bir niteliğe sahip olan Komisyon, Birliğin yürütme organı konumundadır.
- Bu doğrultuda Birliğin bütçesini ve politikalarını uygulayan Komisyon, AB hukukunun uygulanmasının idari bakımdan gözetilmesi görevini de üstlenmiştir. AB hukukunu ihlal ettiği iddiasıyla üye devletleri Avrupa Birliği Adalet Divanı önünde dava edebilir.

- Komisyon'un bir diğer önemli görevi ise yasama organını oluşturan Avrupa Parlamentosu ve Konsey'e sunduğu yasama ya da karar önerileri ile yasama sürecini başlatmasıdır.

Adalet Divanı

- Avrupa Birliği Adalet Divanı, Avrupa Birliği'nin yargı organıdır ve Adalet Divanı, Genel Mahkeme ve uzmanlık mahkemeleri olmak üzere üçlübir yapıdan oluşur.
- Adalet Divanı'nın temel amacı, Avrupa Birliği hukukunun Avrupa Birliği içerisinde her yerde aynı şekilde yorumlanmasını ve uygulanmasını sağlamaktır.
- Divan, Birlik hukukunun yorumlanmasında ve uygulanmasında hukuka saygıyı sağlama, ulusal hukuk düzenleri ile AB hukuk düzeni arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi, hukuki denetim, yorum, uyuşmazlık çözme, hukuk yaratma ve boşluk doldurma işlevlerini yerine getirir.
- Yargısal bir denetim organıdır.
- Her üye devletten birer yargıç bulunmaktadır.
- Divanda bunun yarısı kadar savcı veya kanun sözcüsü görev almıştır.
- Roma Antlaşmasının kapsadığı bütün alanlarda yargı yetkisi vardır.
- Kararları bütün üye devletler ve Topluluk organları yönünden bağlayıcı, uyulması zorunlu nitelik taşır.

AB Sayıştay

- Avrupa Sayıştay, Birliğin tüm gelir ve giderlerini inceler, işlemlerinin hukuka ve usule uygunluğunu temin eder. Sayıştay denetimi, gelir ve giderlerin hukuka uygunluğu ile düzenliliğini ve iyi bir mali idareyi sağlamaya yöneliktir.
- Avrupa Sayıştay her bir üye devletten birer üye olmak üzere 28 üyeden oluşmaktadır. Üyeler, Konsey tarafından Parlamento'ya danışıldıktan sonra, 6 yıllık bir süre için tayin edilir.
- Bu üyeler, kendi ülkelerinde denetim kurumlarında çalışan veya çalışmış ve bu görev için özel niteliğe sahip kişilerin arasından seçilir.
- Sayıştay üyelerinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı güvence altına alınmıştır.

Avrupa Merkez Bankası

- Tüzel kişiliğe sahip bağımsız bir AB organıdır.

- Görevi, para birimi olarak Avro'yu kullanan AB üyesi ülkelerden oluşan Avro bölgesinde fiyat istikrarını sağlamaktır.
- Bu görevini üye devletlerin merkez bankaları ve Avrupa Merkez Bankası'ndan oluşan Avrupa Merkez Bankaları Sistemi içinde yerine getirir.
- Bu çerçevede AB'nin para politikasının tespiti ve uygulanması, döviz işlemlerinin yürütülmesi, üye devletlerin resmi döviz rezervlerinin tutulması ve yönetilmesi, ödeme sistemlerinin düzgün işleminin sağlanması görevlerini yerine getirir.
- Avrupa Merkez Bankası avro bölgesi dahilinde kâğıt para basımına izin verme konusunda tek yetkilidir.

Avro Bölgesi 25 Ülke

- AB üyesi olmayıp avro kullananlar Monako, San Marino ve Vatikan AB üyesi olmamasına karşın, yapılan anlaşmalar çerçevesinde avro kullanmaktadır. Karadağ ve Kosova ülkeleri ise Avrupa Birliğiyle bir antlaşma imzalamadan euro kullanmaktadır
- Danimarka ve Birleşik Krallık, Maastricht Anlaşması'nda yer alan ayrıcalıklara dayanarak Euro'ya geçmeyen AB üyeleridir. İsveç halk oylaması sonucu istememiştir
- Danimarka, Letonya, Litvanya, Romanya, Polonya ve Bulgaristan hariç dışındaki AB ülkeleri avro paktını 2011 de imzalamışlar
- Birleşik Krallık, Çek Cumhuriyeti, İsveç ve Macaristan söz konusu pakta dahil olmamışlardır.
- 2014 de Letonya avro alanına geçmiştir.
- 2015 de Litvanya avro alanına geçmiştir.

Diğer Kurum Organ ve Ajanslar

- Ekonomik ve sosyal komite
- Bölgeler komitesi
- Avrupa yatırım bankası
- Avrupa Ombudsmanı gibi

Ekonomik ve Sosyal Komite

- Parlamento'ya, Konsey'e ve Komisyon'a yardımcı olmak amacıyla öngörölmüş bir danışma kurumu olup, kararları bağlayıcı değil, danışma niteliktedir.
- Ekonomik ve Sosyal Komite, işçi ve işveren grupları ile belirli toplum kesimlerinin değişik menfaatlerini temsil eden gruplardan seçilen üyelerden oluşur.

- Komite, Avrupa bütünleşmesinin genel çıkarları çerçevesinde faaliyet gösterir ve üyelerinin bağımsızlığı Antlaşmada açıkça düzenlenmiştir

Bölgeler Komitesi

- AB içindeki yerel ve bölgesel yönetimlerin temsilcilerinden oluşan danışma nitelikli bir komitedir.
- Avrupa bütünleşmesinin genel çıkarları çerçevesinde faaliyet gösteren Komite'nin üye sayısı 350'yi geçemez, halihazırda ise 344 üyesi bulunmaktadır.
- Komite üyeleri, 5 yıllık süre için üye devletler tarafından gösterilen adaylar arasından, Konsey tarafından atanırlar ve görev süreleri yenilenebilir

Avrupa Yatırım Bankası

- Avrupa Birliğinin finans kurumudur
- Birliğin hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olacak yatırımların finanse edilmesi amacıyla kurulmuştur.
- Avrupa Yatırım Bankası tüzel kişiliği haiz olup üyeleri, Avrupa Birliği üyesi devletlerdir.
- Banka'nın görevi, Birliğin çıkarı doğrultusunda iç pazarın dengeli ve düzgün gelişimine katkı sağlamak olarak belirtilmektedir

Ombudsmanlık

- Temel görevi hukuka aykırı işlemlerin ve sonuçların ortadan kaldırılması

Özellikleri;

- İdari eylem ve işlemleri denetler
- Bağımsız bir idare organıdır
- Kararları ile ilke olarak bağlayıcı değildir
- Seçilme ve görevden alınma süreci tarafsız ve bağımsız çalışabilmelerine olanak sağlanacak bir yöntemle belirlenmeli
- ilke itibarıyla parlamento tarafından atanan, ancak hükümete karşı olduğu kadar parlamentoya karşı da bağımsız olan

Avrupa Ombudsmanı

- Maastricht Antlaşması ile AB kurumsal yapısına kazandırılmış bir kurum olan Avrupa Ombudsmanı, Avrupa Parlamentosu tarafından yenilenebilen 5 yıllık bir süre için atanır ve bağımsızlığı da Antlaşmalarda teminat altına alınmıştır.
- Avrupa Ombudsmanı'na Birliğin her vatandaşı başvurabilir.
- Anılan kişiler, Birlik organları, kurumları veya diğer birimlerinin faaliyetlerinde kötü yönetime ilişkin şikayetleri Avrupa Ombudsmanı'na iletirler ve Ombudsman bunları araştırarak rapor hazırlar.
- Ombudsman resen soruşturma başlatabileceği gibi, doğrudan veya bir Avrupa Parlamentosu üyesi aracılığıyla kendisine iletilecek şikayetleri de inceleyebilecektir.
- Ombudsman, şikâyetin doğruluğuna ilişkin bulgulara ulaştığında, 3 aylık bir süre içinde cevap verilmesi için ilgili kuruma başvuracak ve kurumun cevabını, kendi görüşünü de ekleyerek, Avrupa Parlamentosu'na ve ilgili kuruma sunacaktır.